PROGRESJONSPLAN

MOAN BARNEHAGE 2019 - 2022

Denne progresjonsplanen er tenkt som en veileder for personalet i Moan barnehage og informasjon til foreldre. Med progresjon mener vi fremgang, fremskritt og utvikling. Planen skal være til hjelp slik at vi sikrer at barna får en jevn utvikling i løpet av barnehagetiden. Barn er ulike og progresjonsplanen skal kunne følge barn uavhengig av alder.
Gjennom progresjonsplanen synliggjør barnehagen hvordan vi arbeider med Rammeplanens syv fagområder.

Rammeplanens syv fagområder

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn
- Antall, rom og form

«Fagområdene er i stor grad de samme som barn senere møter som fag i skolen». (Rammeplanen s. 47) Fagområdene dekker et vidt læringsfelt og vil sjeldent opptre isolert. Flere områder vil ofte være representert samtidig i samlinger og i forbindelse med hverdagsaktiviteter og turer i nærmiljøet. «Barnas lek danner et viktig grunnlag for arbeidet med fagområdene. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag.» (Rammeplanen s. 47)

I løpet av de årene barna går i Moan barnehage skal de oppleve mestring. Det er viktig at de får oppgaver som gir dem mulighet til å lære nye ting og utvikle god selvfølelse. Det må være en balanse mellom det å oppleve mestring og å kunne strekke seg etter nye mål.

Planene er laget som en trappetrinnmodell. Vi tenker på de yngste barna som barn i alderen 1-2 år, de mellomste som barn i alderen 2-4 år, og de eldste som 4-6 år. Trinnene forlates ikke nødvendigvis selv om barna er blitt ett eller to år eldre. Det kan være naturlig og nødvendig å følge opp noe av arbeidet videre.

Kommunikasjon, språk og tekst

Kommunikasjon foregår både verbalt og nonverbalt. Små barn uttrykker seg gjennom kroppsspråk før de utvikler verbalspråket. Alle barn skal få varierte og positive erfaringer ved å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, og som et redskap for tanker og følelser. De skal utvikle sitt språk i takt med alder og forutsetninger. Videre skal de erfare å lytte og oppleve å bli lyttet til, samt uttrykke følelser, ønsker og behov, og oppleve språkglede. Tegn-til-tale kan være et nyttig hjelpemiddel. Barnehagen skal synliggjøre og fremme språklig mangfold.

De yngste barna	De mellomste barna	De eldste barna
• Ha tilgang på pekebøker, og voksne som leser for barna daglig. • Få erfaringer med enkle sanger, med og uten bevegelser. • Oppleve rim og regler. • Få høre historier/eventyr fortalt med støtte i konkreter. • Oppleve voksne som deltar i lek og benytter anledningene i hverdagen til å snakke med barna, lytte til dem og sette ord på det som skjer. • Begynnende erfaringer med enkle spill. • Møte bokstaven sin og bokstaver generelt. • Bilder i barnas høyde som innbyr til å bruke verbalspråk. • Oppleve å bli forstått når de kommuniserer, både verbalt og nonverbalt.	• Ha tilgang på bildebøker med tekst, og de voksne leser for barna. • Lære sanger med og uten bevegelser. • Lære rim og regler. • Spille spill. • Møte voksne som snakker, filosoferer og undrer seg sammen med barna i ulike typer samtaler. • Møte navnet sitt skrevet med store bokstaver. • Få erfaring med å lytte til enkle historier. • Leke med skriftspråket. • Gjøre barna bevisst på at de må bruke språket for å uttrykke sine behov.	• Ha tilgang på bøker med mer tekst og mindre bilder, og de voksne leser for barna. • Få erfaring med fortsettelsesbøker. • Få erfaring med å synge lengre sanger. • Møter voksne som snakker, reflekterer og undrer seg sammen med barna rundt abstrakte begreper. • Spille spill for eksempel rimelotto. • Delta i aktiviteter hvor man skriver navnet sitt og videreutvikle lek med skriftspråket. • Få erfaring med å lytte til en historie/eventyr. • Få erfaring med å fortelle en enkel historie. • Få erfaring med å klappe stavelser i navnet vårt. • Få erfaring med andre språk.

Kropp, bevegelse, mat og helse

Alle barn skal oppleve kroppslig mestring og glede, mentalt og sosialt velvære. De skal få økt kunnskap om kropp og helse og de mange mulighetene fysisk aktivitet gir samt oppleve balanse mellom fysisk aktivitet og kvile. I Moan barnehage skal vi bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler en bevissthet om egne og andres grenser. Barna skal oppleve matglede, matkultur og få begynnende kjennskap til ernæring og et sunt kosthold.

De yngste barna	De mellomste barna	De eldste barna
• Oppleve trygghet i møte med voksne som ser, anerkjenner og setter ord på følelsene deres. • Oppleve variert motorisk lek, dans og bevegelsesglede, ute og inne. • Oppleve god plass, rom og aksept for tumlelek også inne. • Møte ulike sanseinntrykk, gjennom å se, lukte, høre, kjenne, smake. • Delta i forbindelse med å kle på og av seg, rydde av bord etter måltid. • Klatre opp og ned fra stellebord / stol med voksen som sikkerhetsnett. • Delta i bakeaktiviteter. • Vaske hender når man har vært på wc og før mat. • Begynnende kunnskap om egen kropp/kroppsdeler og følelser. • Begynnende selvstendighetstrening i forhold til dobesøk.	• Møte voksne som hjelper til med følelsesregulering og støtter i sosialt samspill. • Få delta på turer i nærmiljøet. • Begynne å se sammenhengen mellom klær og vær. • Få erfaringer med å gå på ski. • Oppleve glede i fellesmåltider. • Delta i borddekking. • Delta i matlagning og oppleve veien fra råvarer til ferdig måltid. • Lage grønnsaksuppe. • Sette ord på følelser. • Selvstendighetstrening i forhold til dobesøk.	• Delta og få erfaring med å gå på lengre turer. • Delta i regelleker. • Delta i ballaktiviteter. • Erfare at mennesker er ulike og respektere dette. • Bevisstgjøring rundt førstehjelp. • Barna skal få delta i risikolek, som lekesloss og klatre i trær. • Beherske på- og avkledning, og holde orden i egne klær. • Kunnskap om sunt kosthold og god hygiene, og god balanse mellom fysisk aktivitet og hvile er viktig.

Kunst, kultur og kreativitet

Alle barn skal få kulturelle og estetiske opplevelser blant annet gjennom bøker, musikk og teater. Videre skal de oppmuntres til å skape sitt eget uttrykk gjennom erfaringer med ulike materialer og teknikker.

De yngste barna	De mellomste barna	De eldste barna
• Få ulike sanseopplevelser. • Få erfaring med ulike formings- og naturmaterialer. • Møte enkle grunnleggende formingsteknikker. • Delta i musikklek – skape og utforske lyder, fokusere på kontraster (stor/liten lyd, høy/lav lyd, sakte/rask lyd) stemmen vår. • Delta i bevegelse- og danseleker, også spontant i hverdagen. • Få erfaringer med sang, rim og regler etter bilder og konkreter. • Møte primærfarger. • Være i et miljø tilrettelagt for rollelek. • Få næring til lek gjennom eventyr, billedbøker og historier.	• Begynne å utforske rytme, klang og tekst (rim og regler). • Delta i sangleker. • Få erfaring med å leke ut eventyr og spille teater selv. • Utfolde seg gjennom musikk, dans og drama. • Få erfaring med å gjenskape en historie, skape en egen historie gjennom bruk av ulike uttrykk. • Få erfaring med form, farge og mønster. • Få erfaring med grunnleggende fargelære. • Få erfaringer med ulike kulturelle forestillinger. • Utforske ulike estetiske. uttrykksformer. • Få erfaring med ulike maleteknikker.	• Få mulighet til å skape egne uttrykk gjennom tilgang til variert formingsmateriell som innbyr til fantasi og utforskning. • Få mulighet til å skape sine egne estetiske uttrykk. • Oppleve ulike felles kulturopplevelser som gir næring til barnas fantasi og bearbeides gjennom ulike uttrykksformer. • Erfare at det er stor variasjon og mangfold, at det finnes mange måter å uttrykke seg på. • Møte voksne som tilrettelegger for at barna kan skape sine egne historier, spille teater og framføre egne uttrykk for andre (tørre å være i fokus). • Lære om fargeblanding, primær – og sekundærfarger.

Natur, miljø og teknologi

Alle barn skal få bruke kroppen og sansene sine ute og få utforske naturen i nærmiljøet. Barna skal få lagt et grunnlag for å bli glad i naturen og møte holdninger om å ta vare på den. Gjennom lek og aktiviteter ute skal barna erfare endringer i årstider, ulike måter å være i naturen på og eksperimentere med naturfenomener.

De yngste barna	De mellomste barna	De eldste barna
• Bli kjent og trygg på uteområdet i barnehagen. • Være med på korte turer i nærmiljøet, med skogen som læringsarena). • Sanse endringer i naturen - sol, regn, kulde og varme. Se, lytte, kjenne, lukte og smake. • Bli kjent med ulike elementer - sand, vann, snø, is, jord og leire. • Delta i undring over naturfenomener. • Være med å oppdage insekter og dyr. • Ta med eget søppel tilbake fra tur, rydde etter seg. • Samle naturmateriell til forming. • Få kjennskap til husdyr og kjente dyr i naturen. Bli kjent med dyrelyder. • Bevege seg i ulendt terreng. Styrke grov- og finmotoriske ferdigheter. • Få erfaring med enkel bruk av nettbrett, kopimaskin og fotografering.	• Turer og opplevelser i naturen. • Så og plante, følge med og ta vare på. • Bli glad i, vise respekt for og ta vare på naturen. • Delta i kildesortering. • Begynnende kjennskap til livssyklus. • Få erfaring med å bruke ulike verktøy som f.eks. skrutrekker, hammer og sag • Begynne å se sammenhengen mellom klær og vær. • Lære om planter, dyr, fugler og insekter. • Lære om årstider, vær og landskap. • Eksperimentere med naturens elementer. • Få erfaringer med å orientere seg i naturen. • Ha tilgang til og få erfaring med bruk av digitalt utstyr.	• Lengre turer i naturen. • Foredle råvarer fra naturen og kutte matvarer • Gjøre erfaringer med kompostering. • Lære litt om økosystem og næringskjeden. • Få kjennskap til livssyklusen. • Globale dyr, hva lever her og der? • Erfaringer med å finne frem klær tilpasset været. • Klatre i trær. • Lære om naturfenomener. • Erfaring med bruk av teknologiske hjelpemidler.

Etikk, religion og filosofi

Alle barn skal oppleve og selv lære å vise omsorg og utvikle empati for andre. De skal oppleve å føle seg verdsatt, være trygge og ha venner. Barnehagen består av mennesker med forskjellige behov, bakgrunn og utvikling. Barna skal oppleve at dette er en berikelse. Videre skal barna oppleve voksne som gir rom for undring, refleksjon og filosofiske spørsmål.

De yngste barna	De mellomste barna	De eldste barna
• Møte voksne som følger barnets initiativ og er tilgjengelig for barnets undring og kommunikasjon, både verbal og nonverbal. • Oppleve fellesskap og det å være en del av en gruppe, med fokus på relasjonsbygging og vennskap. • Bry seg om hverandre, ta hensyn til hverandre og vise empati. • Oppleve at vi uttrykker oss på ulike måter. • Delta på markering av ulike høytider / kulturelle tradisjoner. • Gjøre seg erfaringer med grunnleggende sosial kompetanse gjennom lek og samhandling med andre barn, og voksne som er bevisst sitt ansvar som rollemodeller. • Få begynnende kjennskap til seg selv og omgivelsene.	• Møte voksne som tilrettelegger for undring og nysgjerrighet gjennom åpne spørsmål og filosofiske samtaler. • Få videre erfaring med sosial kompetanse, blant annet konfliktmestring og –løsing. • Være med på å sette ord på og snakke om ulike følelser og bli bevisst hvordan våre handlinger påvirker andre. • Gjøre seg erfaringer i samspill med andre, utvide vennskapsrelasjoner. • Bli bevisst på kroppsspråk og ansiktsuttrykk. • Få erfaring med ulike høytider, religioner og livssyn som er representert i barnehagen. • Lære hva som er rett og galt og erfare etikk i hverdagen. • Barna skal oppleve likestilling og at gutter og jenter får like muligheter. • Lære å respektere at vi er forskjellige. • Bli bevisst sin egen identitet i samspill med andre (selvfølelse, selvbilde).	• Delta i filosofering rundt grunnleggende livsspørsmål, undring over livets gang, etiske dilemmaer. • Bli ansvarliggjort i forhold til valg de tar og konsekvensene av disse (bevisstgjøring av sammenhenger). • Gjøre seg erfaring med å snakke om vårt følelsesrepertoar, og takle eget følelsesregister (komplekse/sammensatte følelser). • Oppleve et miljø preget av dialog, toleranse og evne til refleksjon, og utvikle respekt for hverandre meninger og synspunkter. • Få kjennskap til våre grunnverdier, ulike høytider og kulturelle tradisjoner. • Erfare mangfold og inkludering. • Løse konflikter alene eller ved hjelp av voksne.

Nærmiljø og samfunn

Alle barn skal bli kjent med eget nærmiljø og få en forståelse av samfunnet og verden utenfor hjemmet og barnehagen. Barna skal få bidra og medvirke til barnehagens innhold og derigjennom oppleve demokratiske prosesser i hverdagen. Kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike former for familieliv skal synliggjøres i barnehagen. Barnehagen skal fremme likestilling, og motvirke diskriminering, fordommer, stereotypier og rasisme.

De yngste barna	De mellomste barna	De eldste barna
• Få erfaring med begrepet familie, kan f.eks. vises med bilder av barnas familiemedlemmer. • Lære navn på barn og voksne. • Bli kjent med barnehagens nærmiljø. • Oppleve samhold og fellesskap med de andre barna og voksne på egen avdeling og på tvers av avdelingene i barnehagen. • Møte dyr i nærmiljøet. • Få begynnende kjennskap til samisk kultur.	• Bli kjent med nær- og lokalmiljøet. • Oppleve et inkluderende miljø og at alle er verdifulle for fellesskapet. • Bli kjent med ulike familieformer og levesett. • Bli kjent med ulike yrkesgrupper. • Lære om samisk kultur. • Oppmuntres til å medvirke i sin egen hverdag. • Bli kjent med ulike kulturer som er representert i barnegruppa og personalet. • Oppleve at deres meninger er viktige og at de kan være med på å ta en felles avgjørelse i barnehagen. • Lære mer om seg selv, f.eks. etternavn og hvor de bor. • Få kjennskap til ulike dyr i nærmiljøet. • Oppleve nærmiljøets kulturtilbud. • Få kjennskap til hvordan man ferdes i trafikken. • Likestilling mellom gutter og jenter, begge kjønn får varierte utfordringer og like mye oppmerksomhet.	• Bli kjent med at samene er Norges urbefolkning. • Få forståelse av at alle er viktige for fellesskapet. • Få besøke skolen de skal begynne på. • Tegne kart over steder man kan gå tur. • Erfarer at deres initiativ påvirker hverdagen. • Erfaring med levemåten før og nå. • Introdusere barna for steder og samfunnsinstitusjoner i nærmiljøet. • Lære barna å orientere seg og ferdes trygt i trafikken. • Delta på kulturtilbud i nærmiljøet, f.eks. på skolen. • Få kunnskap om ulike dyrearter og hvordan de lever i naturen – hva de spiser, hvor de bor etc.).

Antall, rom og form

Alle barn skal ha tilgang på materiell og leker som gir erfaring med sortering, klassifisering, sammenligning og sammenhenger. Videre skal de delta i lek og aktiviteter som gir de erfaring med form, mengde, størrelse og konstruksjon.

De yngste barna	De mellomste barna	De eldste barna
• Møte ord og begreper om plass i romlig sammenheng, tidsrekkefølger og retning i talespråket og erfare betydningen av disse, f.eks. klatre over noe og under noe, først og sist, nedover og oppover. • Få erfaring med tallremsen opp til 10, vi bruker telling i hverdagen - blant annet gjennom sanger, bøker, eventyr og bordteater. • Få erfaring med ulike størrelser, mengder og vekt. • Delta i aktiviteter som å rydde og sortere f.eks etter størrelse, form og farge. • Møte ulike former, få erfaring med de enkleste som firkantet, rund og trekantet. Leke med f.eks. putteboks, innpasningsspill og puslespill. • Bygge med tredimensjonale materialer.	• Gjøre seg erfaringer med rom og retning i f.eks. hinderløype, sykkel og ski. • Bruke enkle plasseringsord. • Få erfaringer med telling opp til 20. Bruke telling i hverdagen. Utvide forståelsen av mengde, ikke bare tall som ei regle. • Få erfaring med å måling og veiing. • Spille brettspill og bruke terning • Få erfaring med begrepene sirkel, femkant etc. • Få erfaring med å sortere søppel • Utvide ferdigheter med å bygge med magneter, klosser, o.l. • Få kjennskap til ulike mønstre. • Få erfaring med å se likheter og ulikheter.	• Kunne sette ord på sine erfaringer med rom og retning. • Forstå og kunne bruke plasseringsord. • Få erfaring med å telle til 100. • Måle med målebånd og linjal. • Få litt kjennskap til temperaturmåling, tid og penger. • Bli kjent med og ta i bruk enkle matematiske begreper som f.eks. sortering og mengdeforståelse. • Bygge med mer avanserte konstruksjonsmateriell (klosser).